

“UKRAINIAN LABOR NEWS”
 Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.
 Geo. Laichak, President.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: 51 465

“УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ”
 газета для робочого класу — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.
 Видав. Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, Incorporated in Manitoba. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Риб. Домі, на рош вулиці Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман. Ю. Дольчик, голова.
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

ЩЕ ПРО МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ.

В місті Остенді, в Бельгії, відбулася конференція міжнародної федерації майнерів, що належать до Амстердамського Інтернаціоналу. Питанням для конференції було — допомога англійським майнерам. В якій формі та допомога може бути найкращою? Англійські делегати сказали, що найкращою формою допомоги є заперестання довозу вугля з континенту Європи до Англії. Але що ж тут майнери можуть зробити? Майнери лише з землі видобувають вугіль, а перевозять його залізничними та корабельними транспортерами, отже члени інших країн, хоч того самого Амстердамського Інтернаціоналу.

Одинокий вихід — викликати загальний страйк майнерів в Європі. Так і поставили справу на конференції ті, яким дійсно дорога робітничая справа. Ось тут то й звернулася вся проща соціал-утопістична, зацікавившись категорично проти загально-європейського майнерського страйку. Ці капіталістичні наймити ліцемерно заявляють, що вони “готові дати всяку фінансову допомогу” англійським майнерам і “зробити все можливе, щоб спинити довіз вугля до Англії”, тільки не страйк.

П’ять місяців часу вони мали, щоб це зробити, а що ж зробили? Нічого ніякого. Позичили в федеративній касі за 4-й процент кілька чи кількохнайдити тисяч доларів. Цей допомоги не вистарчило для всіх майнерів на один день пережити. Ось вам допомога — позичили за 4-й процент! Вугля стало більше до Англії й воно є пожеж в спину англійським майнерам.

Так виглядає “міжнародна робітничая солідарність” завдяки продажним душам, що стоять на чолі робітничого руху. Читавмо, що в Польщі, Бельгії, Франції й Німеччині копалині йдуть повним ходом, бо їх власники мають ринок збуту в Англії. Так і провідники в Н. Інтернаціоналу завели на роздоріжжя робітничий рух і міжнародну робітничу солідарність.

БРІАН — ШТРЕЗЕМАН, ЧЕМБЕРЛЕЙН — МУССОЛІНІ.

На останній сесії Ліги Націй Бріан “сердечно” вітав Штреземана. Звичайно, коли говориться, що Бріан вітав Штреземана, то це значить, що французькі капіталісти вітають німецьких, поздоровляючи їх із вступом до Ліги Націй.

Чому ж то саме вітав Бріан, а не Чемберлейн? Як відомо, в Люкарно вітав Штреземана Чемберлейн, а Бріан крутив носом. Якраз це вважало, хто кого вітає. Франція не хотіла Німеччини в Лізі Націй, а Англія напирала. Від часу люкарноської угоди багато води утекло. Веснина сесія Ліги Націй розбилає. Але останніми часами французькі капіталісти, ринини, що лише мати поганого приятеля, чим доброго ворога, висередили Чемберлейна й пішли на угоду з німецькими капіталістами. А в наслідок цього в Лізі Націй вітав Штреземана Бріан, а не Чемберлейн.

Саме перед сесією Ліги Націй молодий італійський робітник кинув бомбу на Муссоліні. Вининили, що він прибув до Італії з Франції, куди поспішало багато Італійців від фашистського терору. Через це загострились відносини між Францією а Італією, а навіть деякі газети почали говорити про війну між цими країнами. До війни то воно ще не доходило, але бунтні совізнаки без снів посварились.

Муссоліні не вступав до добрих також відносинах з Німеччиною за тирольської й інших справи. Порозуміння французьких капіталістів з німецькими припинило не дуже до смаку англійським і італійським капіталістам. То ж в такому випадку, природно, “вороги наших ворогів є нашими приятелями”.

Так воно й сталося. Ти, Бріане, не можеш натішитися Штреземаном, а я поведу до Муссоліні, сказав Чемберлейн. І похав — на “широкогубий розмову”. Хоч телеграми запевняють, що Чемберлейн йде лише заспокоювати переликаний французько-німецьким обличчям Муссоліні, але, здається, в такому самому заспокоєванню з боку Муссоліні відчував потребу й Чемберлейн. Бо поцілок тоді треба було Чемберлейнові запевнити Муссоліні, що Велика Британія в ніякому разі не сидить спокійно, коли франко-німецькі капіталісти заатакують котрусь а держав Європи? Одним словом — рівновага капіталістичних угруповань.

ПРЕСА НА УКРАЇНІ.

Коли говоримо про пресу на Україні, чи це-б то не було, то думавмо й про нашу біленьку пресу в Канаді й про робітничу пресу взагалі. Коли не думавмо про ніяку іншу пресу, тільки про свою, про те, що будувемо вже для неї нове приміщення, то здається, що наша преса велика, бо її вже тісно в старій шпальці. А коли поглянемо на дев’ять колосів-будинків, що в них міститься газета “Нью Йорк Таймс”, то станемо ніші трани, аж ніякво якось робиться. Але й горобидь-тургенівський, побачивши яструба, сказав: “Ми ще повоюємо”.

Так, ми маленькі, бідні своєю пресою, але слово наше гостре, колочіть, бо правдиче і... “ми ще повоюємо”.

Хіба ж давно почало народжуватися на світ українське друковане слово взагалі? Хіба ж давно тому російській царат дупив українську мову й русифікував все “від Молдавіна аж до Фіна”? Триста літ в неволі жив український народ. Русифікував його не тільки “руський немеч”, але й такі свій “дя-дюшка малоросійський”, що ото писав на дверях свого канцелярського кабінету “Просим не плевачатся” (не говорити українською мовою). Хто-б гадав, що після цієї тристалитньої неволі встане велетенсь і випростав свою змучену спину, а всю царську та “малоросійську” погань вимете з лиця української землі?

А отже виміж. Жовтневою великою мітлою виміж, імя якій революція.

Але-ж ми про пресу на Україні говорити хочемо. Тільки той народ, що повалить соціалістичний і національний гніт, зможе творити своє могутнє друковане слово. Преса, це не лише газети. Це все, що виходить з друку.

Перед нами найновіша постановою Політичного Бюро Центрального Комітету Комуністичної Партії (б.) України про пресу на Україні. Постановою з 13. вересня ц. р. Вислухавши доклад Відділу Преси при Ц.К. Компартії, Політбюро ствердило велике досягнення преси на Україні, а зокрема збільшення числа книжок українською мовою, виданих за радянської влади.

Ось маленьке порівняння: за 120 літ (від 1798 року до 1919 року (включаючи петлюрівщину й гетьманщину), на Україні видано 5,054 назви книжок українською мовою. А за 7 і пів року існування радянської влади, тоб-то від 1919 року до другої півріччя 1925-1926 року, на Україні видано 5,430 назв книжок українською мовою.

За останні 2 і пів року на Україні видано 3,446 назв книжок українською мовою, або 50 відсотків всього книжкового продукції.

Але Політбюро не каже, що це все є задовольняюче. Комуністична партія ніколи не каже, що у неї вже все виконано й можна відпочити. Комуніст, дійсний комуніст, спочиває тільки у гробі. А поки живе — бореться, йде вперед. Політбюро Компартії України констатує, що брак підручників для професійних шкіл, технікумів та інститутів. А вони потрібні для цілковитої українзації вищої школи.

Далі Політбюро каже, що підручники по історії, літературі й географії не витримані ідеологічно. І зараз же до Народнього Комісаріату Освіти та до Відділу Преси: зайнятися виданням підручників для вищих шкіл і звернути увагу на якість.

А далі: більше масової соціально-економічної та партійної літератури; видати українською мовою всі твори Тевіна; видати твори українських класиків художньої літератури; забезпечити видання наукової літератури фондами; виробити плани і розпочати широке видання дитячої й юнацької літератури українською мовою; поліпшити популярні й наукові журнали, розраховані на масового читача; журнал “Червоний Шлях” реорганізувати і з “європеїзованого” напрямку, зробити більш марксистським; теж саме з журналом “Жінка й Революція”.

Відтак Політбюро постановило перевести роботу в галузі організації української інтелігенції. А на закінчення доручило Відділові Преси звернути особливу увагу на підвищення якості українських газет та на виховачу роботу серед робітників і селян. Далі цього ухвалено видавати два спеціальних журнали: “Робіткер” і “Селькер”.

Бо преса — це головний керуючий чинник політичного, економічного, освітнього й культурного життя. Друковане слово: книжка, журнал, газета, це виховачо-освітлюючий чинник, без якого тепер не обійдеться, не зробить поступу ні громадянство, ні клас, ні товариство, ні особа.

Маленька наша преса в Канаді. Але вона нас любить, вчить, будить будинки, школи, плеще пісню, музику, драму, несе нам моральну й матеріальну допомогу, робить нас людьми.

Нині (коли пишуться ці рядки) ведемі, 3. жовтня, міжнародний день робітничої преси. Коли-б то вже наш багато тищичний робітничо-фармерський загальнорозумів значиння преси. Збудували-б її велику й міцну, зробили-б своїм найціннішим засобом в боротьбі з визанком, темнотою, деморалізацією.

Загад ще не розуміє. Але колись зрозуміє. Зрозуміє й зробить. В-тому ж напрямку повинні тепер працювати ті, що вже зрозуміли. Головно тепер, з приходом листопада. Взяно треба підготуватися з класич: “Преса для працюючих і працюючі для преси!”

НА ШПАЛЬТАХ ГАЗЕТ.

Хрунч-про-хруня.
 Відомий український хрунч Роман Смаль-Стоцький (молдовий), отой, що з бувшим польським міністром Ст. Грабським засновував в Кракові для Українців “вищу школу” (на другому поверсі), вмістив в журналі “The Slavonic Review” статтю про Петлюру, в якій пише:

“Знаменита індивідуальність, найкращий бесидка, письменник з великим смаком, гарний організатор і відважний воєна, а більше всего незвичайний український патріот... Легендарна постаць в уяві народу”.

Такий самий, як і Смаль-Стоцький, хіба дещо більшого пошоби. Петлюра будував з Пилсудським Польщу від моря до моря, а Смаль-Стоцький “український університет” в Кракові на горничій поштової контори.

Українська еміграція в Берліні.
 Кореспондент львівської “Раді” описує життя української еміграції в Берліні ось як:

“Ніка емігрантська колонія не давала й не дає приводу до таких сумних і прирких спостережень і критичних уяв, як саме українська еміграція, а з окрема її берліська група. Сьогоднішні ми одна організація не прокине ніякого життя, хоч це зовсім не перешкоджає деяким “політикам” і кореспондентам говорити і писати про “могутній відух берлінської еміграції” на такі то події, як приміром трагічна смерть Петлюри, “загальне обурення” і “колективний вибух народнього гніву”, “консолідація відкромленних груп під спільний прапор” і т. д. В такому тоні писали деякі краєві часописи про “маніфестацію” берлінських українців. На ділі, всі ці публичні виступи видали дуже бідно і мізерно не відповіли на найпершопитанням: “Де ми в Берліні?”

Китай говорить.
 “The People Tribune”, орган китайської народньої партії

СЬОГОДНІШНА ШВАЙЦАРІЯ.

Швайцарія, як відомо, є федеративна, що складається з 22 кантонів (округ) і трох півкантонів. Кантони — адміністративно — незалежні одиниці й самоуправнуються після власних законів.

Крім власних законів, є ще й загально-федеративні. От, наприклад, народня освіта, поліція, релігія то-що — всім цим урядують незалежні від федеративної самостійні кантонські закони.

Фінанси, сітка залізниць і все те, що торкається головно, міжнародних стосунків, все це є загально-федеративне.

Фінанси.
 Один швайцарський франк, що вартість його близька до вартости золота, дорівнює вісьмома французьким франкам (за другою половиною липня вартість 100 французьких франків становила: шість близько 13-ох швайцарських франків).

Женевський кантон бляче до Франції й життєві умови, через нестачість франку, досить таки тяжкі для людинств. Торговля в Женеві залежить майже виключно від купівельної спроможности французького селянства, але через тяжку фінансову кризу-французькі селяні майже нічого не купують, а тому й в торговлі — банкрутство за банкрутвом.

За те банки роблять блискучі справи, бо французькі буржуї вивозять свої капітали, що широким струмком вливаються до сейфі швайцарських банківських установ.

Заробітна платія.
 Прості чорнороби одержують 8 — 12 франків на день, ремісники (залежно від кваліфікації) — 12 до 20 франків, службовці — від 175 до 600 франків на місяць. Працюють робітники 8 годин у день, а службовці вісім-десять годин (всупереч законів, що існує). Десять — до п’ятнадцяти тисяч робітників емігрували останнього часу з Женеві, вихавши шукати роботи до інших країн.

Цни на харчі й речі першої потреби дуже великі. Крім звичайних витрат, доводиться ще платити й численні податки, а тому робочій людинстві живеться тяжко.

Женева — резиденція Ліги Націй.
 Хто добре заробляє — це ті, що утримують в Женеві Тотелі й родинні пансіони.

Особливо після того, як Ліга Націй обрала Женеву за свою резиденцію. Число персоналів, що обслуговує Лігу Націй, налічує мало не тисячу душ. Службовців в установах Ліги Націй, якщо додати сюди й їх родини, то загальне число чужинців становить 3,000 — 4,000 душ (при загальній кількості людинств в Женеві 130,000 душ).

Проте чужинці живуть відокремлено, якось остеронь від місцевих жителів.

Зразу місцеві буржуї раділи приездові Ліги Націй, бо сподіювали використати це — по-ріднично з чужоземними дипломатами, видававши “за них своїх дочок. Проте надії їх не справдилися: і до сьогодні не було ані одного весілля й великого батьки, що мають дорослих дочок, остаточно розчарувалися в Лізі Націй.

В робітничих колах, та й по гумористичних газетах багато гдузують з цього.

Женева та її славні пам’ятники.
 Ліга Націй, вибираючи Женеву за місце свого перебування, не помилилася. Розкинуто по обох берегах Рони, поблизу з мальовничим Женевським озером, місто недурно здавна опіслявали поети всіх націй за його природну красу: одна панорама з краєвидом на Мон-Блан — чогось вартя.

Щоб придати собі прихильників. Газета кличе Бріану триматися за Саарську долину, щоб Німеччина часом знову до неї не присваталася.

В благословенній Каліфорнії було це.
 Суддя судить “бродягу”, Лука Моралеса.
 — Ти чому ходиш без роботи?
 — Бо ніхто мені її не дає.
 — То я ось тобі дам.
 — Буду дуже вдячний, пане суддя.
 — Маєш 15 днів арешту!
 — Зробить круглий місяць, пане суддя.
 — Не можу!
 — Чи й в тюрмах безробітня?
 — Виведіть грубяня!

Пдет, літун, воєк, патріот, тепер безробітний Габріель Дануціо телеграфує до Муссоліні, щоб той дозволив йому організувати в одну фашистську родину всіх італійських артистів, письменників і інтелектуалів взагалі й зробити з них “модель для світа”.

Румунська королева Марія їде до Злучених Держав і веде з собою свою дочку красавицю... Кажуть, що без фінансовий стан держави трон короля Фердинанда захитався. То-ж чи не трапляється часом який американський мільонер-кавалер, що в заміню за дочку направив-би фінанси Румунії і забезпечив ще хоч на який час королівську корону.

Борис, король Болгарії, парубчак, також кажуть, їде до Злучених Держав шукати “Веселой вдови” з доларами, сіреч, женитися, бо в кишенях вітри буніа, а в державній касі теж.

Швайцарія має мільонові втрати в той час, як С.Р.С.Р. відчуває потребу в годинниках.

Робітники, і взагалі трудящі, вимагають відновлення мирних стосунків з Радянським Союзом і, як не гальмує цієї справи буржуазна зграя — приязнь двох народів мусить зближити їх в інтересах трудящих обох країн.

НІЧНИЙ СКЛАДАЧ.

Місто спить... Іду з друкарня... Як пустеля все мовчить... Позачинені шварки... І крамничі... місто спить... З неба летить дощ осінній, Чути дзюркання струмків, Де-ніде сіріють тіні Одиноких сторожів.

Вітер віє, наче тужить Над будинками вгорі, Відбиваються в каляки Електричні ліхтарі.

Моя праця — що казати! І шкідлива, і важка, Але ніщо шукати Поки думки ще нема.

Бо є в праці моїй вітах: Набираючи книжки, багатьох позбавило лиха, Світло в темні дам кутки;

Про борщів за красу долю Всього людства розкажу, До знання, до соціалізму Певний шлях братам вкажу!

Забували тут про втому — Всі в майбутньому думки! — І бадьоро йде до дому Під дощем в сірій імлі...

Евг. Богуславський.

ЗА ЄДНІСТЬ ПАРТІЇ.

Поширений дилему окружного комітету комуністичної партії в Ніжній Саксонії, що в ньому брали участь районні парторганизатори Гановера, а так само надзвичайній збори партробітників в цій організації одногласно (ніхто не утримався від голосування) ухвалили постанови лінійного пленуму Всесоюзної Комуністичної Партії, а так само ствердили-включення Маслова й Рут Фішер з лав німецької компартії.

Куркулєвко.